

valibus motibus tuis ad nocendum consentias; & exhibens linguam tuam arma iniquitatis peccato ad reddendum malum pro malo, aut maledictum pro maledictum. Quicquid enim lacerato animo dixeris, pugnans est impetus, non caritas corrigentis. Dilige, & die quod vult: nullo modo maledictum erit, quod speciem maledicti tenuerit, si meminerit, se feris quae te in glorio verbi Dei liberatorem hominis esse velle ab oblatione virtutum. Quod si forte, ut plerumque accidit, dilectioni accedat, sed inter agendum subreperit aliquid, dum tibi resistitur, quod te asperat ab hominis vitio percutiende. & ipsi homini faciat infestum; postea te lacrymis lavantem huiusmodi pulverem, multo salubrius meminisse oportebit, quam non debeat super alterum superbie peccata, quando in ipsa totum oblationem peccatum, cum facilius potest ira peccantis irasceat, quam misericordia miseris faciat.

Id rursus confirmat Apostoli verba 2. ad Tim. c. 2. Servum Domini non oportet litigare, sed mansuetum esse ad omnes, docilem, patientem, cum modestis corripientem eos, qui resistunt veritati: ne quando Deus det illis penitentiam ad cognoscendam veritatem. & resistant a diaboli laqueis, a quo captivi tenentur ad ipsius voluntatem. Quem locum expendens S. Aug. Sermonem 88. alias 18, De Verbis Domini, cap. 18. ait: In ipsa correptione, vel coactione alienorum peccatorum cavendum est, ne se extollat, qui alterum corripit, & Apostolica illa cogitanda Sententia est, Quapropter, quae putat scire, videtur, non cadat. Foris terribiliter personat increpatione, intus lenitatis tenetur dilectio. Neque ergo consentientis sibi malis, ut approbet; neque negligenter, ut non arguatis neque superbiter, ut insultanter arguatis.

f. Cot. 10.

De fraternae correptione.

Eandem Regulam confirmat S. Greg. Lib. 24. Moralium, c. 10. Iusti, inquit, cum severe corrigunt, interna dulcedinis gratiam non amittunt. Nam sepe pro iniquitate refraganda pravorum, duritiam districte rigoris assumunt, sed intus caritatis igne liquefunt, atque eorum amore ardent, in quos aspera correptione se vivunt, seque etiam ei intrinsecus in secreto cordis humiliant, quos foris duris animadversionum stimulis, quasi despiciendo castigant. Plerumque autem & non despicendo despicunt, & non desperando desperant: ut tanto eos certius a culpa reviviscere, ac resistere faciant, quanto iam quasi vicinioris mortis foream ostendant. Sape etiam quodam decore moderamine sua culpa eorum disciplinam inducunt, ut illi audientes discant, quomodo se corrigant, ut actionibus subtiliter reprehendant. Tanta autem dispensatione se temperant, ut neque cum se erigunt, intrinsecus rigidi sint; neque rursus cum se humiliant, extrinsecus remissi quae in disciplina humiliantem custodiunt, & in humilitate disciplinam. Sed cum arrogantes viri eos imitari appetunt, sumunt ab eis aspera verba increpationis, & sumere ab eis venaciter neque preces humilitatis. Magis enim terribiles valent esse, quam mitis; & idcirco desunt, unde se erigant, & discedere negligunt, ut animus submittant. Cumque admonere delinquentes placida nesclunt, nimio rigore usque per invectivas iracundiam etiam contra recte agentes effertur.

Et Lib. 23. c. 8.

Ag. 7.

Tris necessaria illi, qui fratrem correptionem exercet.

In animo compassio-

nis effectus, iustitiae voluntas, discretio spiritus.

Luc. 23.

De fraternae correptione. In vitis primum;

Et Lib. 23. c. 8. Nos enim, inquit, quia infirmi homines sumus, deo de Deo hominibus loquimur, debemus primum meminisse quod sumus, ut ex propria infirmitate pensemus, quae decendi ordine infirmis fratribus consulamus. Consideremus igitur, quia aut tales sumus, quales nonnullis corrigimus, aut tales aliquando sumus, est jam divina gratia operante non sumus: ut tanto temperantius humili corde corrigamus nos, quanto nos meliores verius in his quos emendamus, agnoscerimus. Si autem tales nec sumus, nec fuimus, quales alicubi illi sumus, quos emendare curamus: ne cor nostrum forte superbiat, & de ipsa innocentia prius ruit, quorum mala corrigimus, alia eorum bona nobis ante oculos revocemus: Quia si omnino nulla sunt, ad occulta Dei iudicia recurramus: quia sicut nos meritis nullis hoc ipsum bonum, quod habemus, accepimus: ita illis quoque potest gratiam superna virtutis insinudere, ut excitati posterius etiam ipsi possint bona, quae non ante accepimus, praevenire. Quis enim crederet, quod per Apostolatus meritum Saul lapidatum Stephanum procellus erat, qui in mortem ejus lapidatum vestimenta servabat? Hic ergo primum cogitationibus humiliari cor debet, & tunc deum delinquentium iniquitas increpare.

S. Bernardus, Sermon. 1. ex iis, quos habuit tempore Paschali, tria in ejus animo requirit, qui fratrem correptionem exercet: primo, compassionis affectum; secundo zelum iustitiae; tertio, discretio spiritum. Quoties enim, inquit, peccantem videris fratrem, continuo praedare debet compassionis affectus, tanquam cognatus humanitatis, quippe quem concipit ex te ipso; Vos (inquit Apostolus) qui spirituales estis, in fratrem huiusmodi in spiritu lenitatis, considerans te ipsum, ne & tu teneris. Et cum exiret Dominus Iohannes sibi Cranium, & plangeret super eum, respondit quidem omnes Tribus terra, sed Malitiae paucis, convulsus ad eas, Filia, inquit, Jerusalem nolite flere super me; sed super vos ipsas flete, & super filios vestros. Ordinem diligenter attende: Super vos, inquit, primo: deinde, super filios vestros, Teme ipsum attende, ut alius nocere compati, ut arguas in spiritu lenitatis. Te ipsum considera, ne & tu teneris. Sed quia exemplum efficacius persuadet, & alius imprimis animo, mitto hoc ad Saulum illum Senem, qui cum quadisset peccasse unum ex fra-

tribus, amarissime fobas, inquit. Ille hodie, & ego eras. Qui sic fobas super se, putat, quia non compassus sit fratri? Hic itaque compassionis affectus multum quidem prodest, quia animus liberaliter contrahere, quem pro se videtur anxius, erubescit. Sed quid agimus, quod nonnulli dura corde, & atria sunt fronte, ut quo magis eis compariunt, tanto magis nostris, & compassionem, & patientiam abundantius? Nonne sic cum compatiemur fratri, ita ipsi iustitia compatiendum est, quam videmus tam impudenter abici, tam imprudenter proferri? Scio quia si qua in nobis est caritas, contemptum hunc Dei ferre aequanimiter non possumus. Hic est zelus iustitiae, quo adversus delinquentes accendimur, tanquam pietate ducti erga eam, quam contempnunt videmus, iustitiam Dei. Venit autem oportet, ut priora sibi vindicet compassionis affectus. Alioquin spiritu vehementer conterimus nares Tharsi, conterimus quassavimus calavum, extinguimus lychnum fumigans. Sed cum usque aderit, videlicet compassionis affectus, & zelus iustitiae, necesse est, ut ad sit spiritus discretio, ne forte cum oporteat hunc exhiberi, ille procedat, & discretio ipsa confundat universa. Habet itaque mens vestra spiritum discretionis, ut miscens apte temporibus tempora opportuna amari, & nihilominus ignoscere sciat. Samaritanus fuit, custodians, & observans quando oleum misericordiae, quando vinum servaverit exhibeat. Et ne forte meum putetis inventum, Prophanus audite in Psalmis hoc eandem, & eodem ordine polulantem: Bonitatem, inquit, & disciplinam, & scientiam doce me. Lingua vero, illius, qui fratrem corripit, tria necessaria esse docet, Ad desitiam increpanda, copiam in exhortando, efficaciam in persuadendo. Videtur multum, inquit, sincera licet intentione, & benigno accedat animo, leviter dicere, quod graviter audiat. Velat irrevocabile verbum, & quod sanare debuit, quia mortalius forte videtur, excipere, & exili. Et magis: quando negligitiam addit impudens, etiam & impatientia cumulat: ut qui in foribus erat, foris facit adhuc, declinans in verba malitiae ad excusandas excusationes in peccatis, ac more proferunt non solum repellens, sed & mordere tentans Medici manum. Multis quoque non suppetit verborum copia, sed praesertim inopia linguam suam paulatim abstergere sentiant, quod & ipsum invidiam solum audientibus obesse non parum. Aliis vero ad manum est abundantiam multum sermone; sed quae dicunt, minus sapient, minus acceptantur: & quae gratiam non habent, minus efficaciam sunt, quae loquuntur. Videtur ergo quam necesse sit eam ad, quae omne bonum est, a quo omnis scientia, modestiam in increpando, copiam in exhortando, efficaciam in persuadendo.

in lingua media in increpando, copia in exhortando, efficaciam in persuadendo. Videtur multum, inquit, sincera licet intentione, & benigno accedat animo, leviter dicere, quod graviter audiat. Velat irrevocabile verbum, & quod sanare debuit, quia mortalius forte videtur, excipere, & exili. Et magis: quando negligitiam addit impudens, etiam & impatientia cumulat: ut qui in foribus erat, foris facit adhuc, declinans in verba malitiae ad excusandas excusationes in peccatis, ac more proferunt non solum repellens, sed & mordere tentans Medici manum. Multis quoque non suppetit verborum copia, sed praesertim inopia linguam suam paulatim abstergere sentiant, quod & ipsum invidiam solum audientibus obesse non parum. Aliis vero ad manum est abundantiam multum sermone; sed quae dicunt, minus sapient, minus acceptantur: & quae gratiam non habent, minus efficaciam sunt, quae loquuntur. Videtur ergo quam necesse sit eam ad, quae omne bonum est, a quo omnis scientia, modestiam in increpando, copiam in exhortando, efficaciam in persuadendo.

ARTICULUS XII, Regulae Praeceptis spectantes circa Vota.

REGULA PRIMA, Quae secundum se, ac semper bona sunt, congrua sunt Voti materia.

Ita docet S. Th. 2. 2. q. 88, art. 2. in Responsione ad se. D. Vota. Quidam sunt, inquit, quae in omnem eventum sunt bona, sicut opera virtutis; & talia bona possunt absolute cadere sub voto.

REGULA II, Quae secundum se peccata sunt, non possunt esse materia Voti.

Hanc Regulam tradit S. Th. ibid. Quidam, inquit, in omnem eventum sunt mala, sicut ea, quae secundum se sunt peccata: & haec nullo modo sub voto cadere.

REGULA III, Quae secundum se bona sunt, & tamen malum eventum possunt habere, sunt quidem legitima Voti materia: sed tamen huiusmodi Votum non est observandum, quando malum eventum habet.

Tunc enim deest materia legitima voti, adeoque votum ex eventu irritum est. Exemplum offert S. Thom. loco mox indicato, de voto Isphe, qui, ut refert Iudicum 11. Votum vovit Domino dicens: Si tradideris filios Ammon in manus meas, quicunque primus egressus fuerit de foribus offeram holocaustum Domino. Id autem poterat malum eventum habere, si occurreret ei aliquod animal non immolandum, quod filius, vel homo, quod revera accidit, liquidem occurrit ei filia. Unde S. Hieron. in c. 7. Jeremiae ait: Quod si Isphe obulit filiam suam virginem Deo, non sacrificium placet, sed animus offerentis: neque enim si carnus, affinis, aut immundum qualibet animal primum egressus, illud offerre Deo debuerat.

REGULA IV, Vota de immolationis vigiliis, jejuniis, aliisque corporis macerationibus secundum arbitrium Superioris servanda sunt, vel remittenda.

Hanc Regulam tradit S. Thom. Quaestione, & Articulo mox indicatis, in Responsione ad tertium: Maceratio,

inquit, proprii corporis per vigiliis; & jejunia non est Deo accepta, nisi in quantum est opus virtutis: quod quidem est, in quantum cum debita discretionem sit, ut scilicet concupiscentia refrascant, & natura non nimis gravetur. Et sub tali tenore possunt huiusmodi sub voto cadere, propter quod & Apostolus ad Romanos 12. postquam dixerat, Exhibete corpora vestra, hostiam viventem, sanctam, Deo placentem, addidit, rationabile obsequium vestrum. Sed quia in his, quae ad seipsam pertinent, de facili fallitur homo in iudicando, talia vota congruentius secundum arbitrium Superioris sunt vel servanda, vel praetermittenda; ita tamen quod si ex observatione talis voti magnum, & manifestum gravamen sentiret, & non esset facultas ad Superiorem recurrendi, non deberet homo tale votum servare.

REGULA V, Vota de rebus vanis, & inutilibus sunt magis deridenda, quam servanda.

Ipsis S. Th. verbis haec Regula concepta est, quam S. Antonius confirmat p. 2. tit. 11. cap. 1. Talia essent vota (inquit) de capite animalium non comedendo ob honorem S. Joannis Baptistae decollati, de panis non abluendis, aut non nendo Fera Sexta, aut Sabbato: de pane non comedendo die Dominica. Ratio est, quia displicet Domino frustra promissio. Hinc can. Non pejerabis, causa 22. q. 4. dicitur: Stulticia vota frangenda sunt; & S. Isidor. Lib. 2. Synonymis ait: In voti voto multa decernunt. Quod incaute vovisti, ne facias: impia enim est promissio, quae celere adimpletur.

REGULA VI, Violatio voti lethale ex genere suo peccatum est.

Violatio enim est fidei, iustitiae, religionis, ac reverentiae Deo debitum. Unde Scriptura Sacra votorum observantiam non semel praecipit ipsi, qui ipsi emiserant. Deut. 23. Cum votum voveris Domino Deo tuo, non tardabis reddere: si quis requirit illud Dominus Deus tuus, & si moratus fueris, reputabit tibi in peccatum. Similiter palliciter, alique peccato eris. Quod autem semel egressum est de labiis tuis observabis, & facies, sicut promissio Domino Deo tuo, & propria voluntate, & ore tuo locutus es. Et Psal. 75. Vovetis, & reddite Domino Deo vestro. Vovete, consilium est, reddere, praecipuum. Ecl. 5. Si quis vovisti Deo, ne moreris reddere: si displicet enim ei infidelis, & stulticia promissio; sed quocunque voveris, reddo; multoque melius est non vovete, quam post votum promissum non reddere. Hinc Apollolus de Viduis voto castitatis obstrictis, & tamen nubentibus, ait, 1. ad Tim. 5. Habentes damnationem, quia primam fidem irritam fecerunt.

REGULA VII, Violatio voti lethale ex genere suo peccatum est.

Eandem Regulam SS. Patres confirmant. Unus sit instat omnium S. Aug. Ep. 127. alias 45. ad Armentarium, & Paulinum uxorem, qui continentiam voverant. Quia, inquit, jam vovisti, iam te obstrictum, aliud tibi facere non licet. Prius quam esses voti reus, liberum fuit, quod esses infirior: quamvis non sit gratulanda libertas, qua sit, ut non debeat, quod cum lucro reddidit. Nunc vero quia tenetur apud Deum sponso tuo, non te ad magnum iustitiam invitato; sed a magna iniquitate deterreo. Non enim talis est vis, si non feceris, quod vovisti, qualis manifestis, si nihil tale vovisses. Minor enim tunc esset, non peior. Mox do autem tanto, quod abicit, miserior, si fidem Deo fregeris, quanto beator, si perseveraveris. Nec ideo te vovisses poenitet, immo gaude jam tibi non licere, quod cum tuo detrimento licuisset. Aggredere itaque intrepidus; & diu tam facile: ipse adjuvabit, qui vota tua expetit. Felix est necessitas, quae in meliora compellit. Et I. De Bona Viduitate, cap. 11. Plane non dubitaverim dicere, lapsus, & ruinas a caespite fastidire, quae voverat Domino, adulterius esse peior. Si enim, quod nullo modo dubitandum est, ad ostensionem Christi pertinet, cum mentum ejus fidem non servat marito; quanto gravius offendentur, cum illi ipsi non servat fides in eo, quod ezigit oblatum, qui non exegerat offerendum? Cum enim quicquid non reddit, quod non imperio compulsus, sed consilio commonitionis vovit, tanto magis fraudati voti autem indignitatem, quanto minus habuit vovendi necessitatem.

REGULA VIII, Hanc Regulam tradit S. Th. 2. 2. q. 88. a. 3. in Responsione ad secundum: Si illud, quod quis vovet, ex quacunque alia causa impossibile reddatur, debet hoc facere, quod in se est, ut saltem habeat promissum voluntatem faciendi quod potest. Unde ille, qui vovit Monasterium aliquod intrare, debet dare operam quantum potest, ut ibi recipiat. Et si quidem intentio eius fuit se obligare ad Religionem, vel hunc locum, quasi sibi magis congruentem, tenetur, si non potest ibi recipi, aliam Religionem intrare, si autem principaliter intendit se obligare ad hanc Religionem, vel ad hunc locum, propter speciem complacendi huius Religionis, vel loci, non tenetur aliam Religionem intrare, si cum illi recipere non potest.

licet velata non sit, si forte nuperint, bis agenda aliquanto tempore Penitentia est; quia sponso eorum a Deo tenentur. Nam si inter homines sicut bona fidei contractus nonnulli ratione dissolvi, quanto magis ista pollicitatio, quam cum Deo pepigeris, qua a proposito viduatis discesserunt, dicitur eas habere eandem nationem, quia primam fidem irritam fecerunt, unde manationem, quia prioris promissionis fidem frangere sunt visis? His consonat Innoc. III. Responsum cap. Licet, & Off. De Voto, & Voti redemptione, cuius haec sunt verba: Licet universis liberum sit arbitrium in vovendo, usque adeo tamen solutio necessaria est post votum, ut sine proprio salutis dispensatio alicui non liceat resistere. Id confirmat S. Th. in 2. Sententiarum, dist. 38. q. 1. a. 2. quaestione. 1. Votum, inquit, est quidam promissio contractus inter Deum, & hominem: unde cum contractus bona fidei inter homines factus obligat ad necessariam observationem, multo fortius votum, quod homo Deo aliquid promittit, in his durat, ad qua votum se extendit: in illis autem, ad qua votum non se extendit, obligatio votum non habet locum. Et ideo qui votum rite factum praetermittit, mortaliter peccat, quia fidem, quam cum Deo inicit, frangit. Interdum tamen contingit, ut violatio voti veniale duntaxat peccatum sit ob materiam levitatem, si contempnus abicit.

REGULA VII, Votum absolutum absque mora implendum est: votum autem conditionatum, aut ad certum tempus emissum, implenda conditione, ac stato tempore solvi debet. Unde mora in reddendo voto, cum illud impleri commode potest, grave peccatum est.

Hae Regulae Scripturae Sacrae verbis, & S. Thoma doctrina nititur, 2. 2. q. 88. art. 3. ad tertium. Obligatio voti, inquit, est propria voluntate, & intentione casualitatis. Unde dicitur Deuter. 23. Quod semel egressum est de labiis tuis, observabis: & facies, sicut promissio Domino Deo tuo, & propria voluntate, & ore tuo locutus es. Et ideo, si in intentione, & voluntate voventis est obligare se ad statim solvendum, tenetur statim solvere: si autem ad certum tempus, vel sub certa conditione, non statim tenetur solvere. Sed nec debet tardare ultra quam intendit solvitur. Dicitur enim ibidem: Cum votum voveris Domino Deo tuo, non tardabis reddere: quia requirit illud Dominus Deus tuus. Et si moratus fueris, reputabit tibi in peccatum.

REGULA VIII, Violatio voti lethale ex genere suo peccatum est.

Id rursus confirmat S. Thomas, in 4. Sententiarum, dist. 38. q. 1. art. 2. quaest. 1. ad septimum: Si quando, inquit, quis vovet, puta, se intraturum Religionem, intendebat se ad statim obligare, vel ad arbitrium alienum, non potest ulterius differre, etiam propter debita solvenda; sed ille, qui eum recipit, tenetur ea persolvere: si autem in vovendo de debitis cogitabat, probabiliter praesumi potest, quod non intendebat se obligare, antequam de rebus suis disposuisset. Quando autem timet rationabiliter perpetuum impedimentum, tenetur ulterius non differre. Et dilationem huiusmodi peccatum esse mortale cenet S. Antonius, quatenus exponit se periculo peccati mortalis, scilicet transgressionis voti: idemque ferendum iudicium est de differenciabus adimpletionem aliorum votorum per longum tempus, cum tamen commode possint, & memores sint voti mancipati; nimia autem mora fit, ut e memoria excidat, vel impotentes reddantur ad votum solvendum, ut fenes ad longam peregrinationem. Ut autem voti redditio legitime differat, ad Superiores auctoritatem consuegendum est. Debet autem Superior, id est Summus Pontifex, vel Episcopus, attendere ad impedimenti causam, an illa temporalis sit, an perpetua. Et si quidem, quae perpetuum impedimentum causam creduntur habere, est Rescriptio injungenda, seu commutatio, aut dispensatio concedenda, Illis vero, qui temporalem, indulgentiam illatam, ut respondet Innocentius III. cap. Quod super his, Ext. De Voto, & Voti redemptione.

REGULA VIII, Violatio voti lethale ex genere suo peccatum est.

Hanc Regulam tradit S. Th. 2. 2. q. 88. a. 3. in Responsione ad secundum: Si illud, quod quis vovet, ex quacunque alia causa impossibile reddatur, debet hoc facere, quod in se est, ut saltem habeat promissum voluntatem faciendi quod potest. Unde ille, qui vovit Monasterium aliquod intrare, debet dare operam quantum potest, ut ibi recipiat. Et si quidem intentio eius fuit se obligare ad Religionem, vel hunc locum, quasi sibi magis congruentem, tenetur, si non potest ibi recipi, aliam Religionem intrare, si autem principaliter intendit se obligare ad hanc Religionem, vel ad hunc locum, propter speciem complacendi huius Religionis, vel loci, non tenetur aliam Religionem intrare, si cum illi recipere non potest.

REGULA VIII, Violatio voti lethale ex genere suo peccatum est.

Hanc Regulam tradit S. Thom. Quaestione, & Articulo mox indicatis, in Responsione ad tertium: Maceratio,

REGULA VIII, Violatio voti lethale ex genere suo peccatum est.

Hanc Regulam tradit S. Thom. Quaestione, & Articulo mox indicatis, in Responsione ad tertium: Maceratio,

REGULA VIII, Violatio voti lethale ex genere suo peccatum est.

Hanc Regulam tradit S. Thom. Quaestione, & Articulo mox indicatis, in Responsione ad tertium: Maceratio,

REGULA VIII, Violatio voti lethale ex genere suo peccatum est.

Hanc Regulam tradit S. Thom. Quaestione, & Articulo mox indicatis, in Responsione ad tertium: Maceratio,

REGULA VIII, Violatio voti lethale ex genere suo peccatum est.

Hanc Regulam tradit S. Thom. Quaestione, & Articulo mox indicatis, in Responsione ad tertium: Maceratio,

REGULA VIII, Violatio voti lethale ex genere suo peccatum est.

Hanc Regulam tradit S. Thom. Quaestione, & Articulo mox indicatis, in Responsione ad tertium: Maceratio,

possibilitatem implendi votum ex propria culpa, tenetur insuper de propria culpa praerita penitentiam agere. Sicut mulier, qua votis virginis, si postea corrumpatur, non solum debet servare, quod potest, sed etiam peccatum continentiam; sed etiam de eo, quod admittit peccando, penitere. Sic dives qui votis se uberes elemosynas erogatum, ad pauperem postea redactus elemosynas erogare debet, quam potest, pro rei familiaris angustia. Et qui plura, & diuturna jejunia vomit sanus, & robustus, si debilis, & infirmus evadat, jejunare, aut sibi temperare debet a cibo, & potu pro viribus. Atque in similibus casibus ad Superiores arbitrium, & auctoritatem recurramus, s. Antoninus docet. Sic qui abstinens a vino, aut a certis cibis in perpetuum vovit, si vinum biberit, aut cibos illos attingerit semel aliqua die, tenetur nihilominus reliqua die a cibis illis, & vino abstinere, & toties peccat mortaliter, quoties cibos illos attingit, aut vinum bibit. Si certa die abstinens illam fe observatum vovit, ut feria sexta vel sabbato, violato semel voto per ciborum degustationem aut per vini potationem, tenetur etiam reliqua die temperare, & toties peccatum mortale committit, quoties cibos illos comedit, aut vinum bibit. Si vero ad certum diem votum suum non determinaverit, sed semel, aut bis se jejunaturum, aut a vino temperatum voverit, si ea die, quo votum implere decreverat, semel vinum bibit, aut cibos jejuni diebus vetitos attingit, votum violare parum curans, lethalius quidem peccavit prima vice, sed aliis vicibus cibos illos comedens, aut vinum bibens eadem die votum non violat, obligatione in diem alterum translata. Ita docet S. Antoninus 2. p. tit. 10. c. 2. De Materis Viti, §. 2.

REGULA IX.

Juvenes voto, vel juramento ad Statum Religiosum amplectendum inducere licet, servatis debitis circumstantiis.

Ita docet S. Th. Quodlib. 3. q. 5. art. 1. Humani actus (inquit) proprii diversos casus uniforme judicium habere non possunt; nec tamen si contingit aliquid in aliquo casu esse malum, propter hoc judicandum est esse simpliciter illicitum: potest ergo contingere aliqui casus, in quo aliquid adesse videtur ad Religionem obligare, vel etiam recipere, illicitum esse; puta si confiteri, vel probabiliter timeretur de ejus incontinentia; vel si quid aliud esset hujusmodi, qua diligenter considerantur in Religionibus bene institutis. Dicere autem, quod malum est recipere ad Religionem esse diabolum. Addit, id esse contra Christi praeceptum. Dicitur enim Matth. 19. quod Oblati sunt ei parvuli, ut manus eis imponeret, & oraret s. Discipuli autem increpabant eos: Jesus autem ait: Sinite parvulos, & nolite prohibere eos venire ad me. At secundum diversam conditionem juvenum in eo negotio procedendum, S. Th. docet. Si enim essent adoescenti, quod non timere a Religione propositio resistere, non esset necessarium eos juramento, vel voto obligare: & similiter si essent adeo mobiles, quod nec etiam crederentur juramento, vel voto posse firmari: sed usque ad certum aetatis decimum sextum completum, a quoque Professio eorum, ac vota irrita essent, secundum Innocentium 2. aliorumque Pontificum, & Concilii Trid. Decreta. Non sunt etiam cogendi, aut malis artibus, falsive rationibus, aut blanditiis pertrahendi, sive decipiendi, ut Monasterium ingrediatur: gravis enim peccati rei sunt, qui id faciunt, sive parentes, ut familias suas exonerent, alioque filios, aut filias melius collocent, ac opibus augeant; sive Monachi, aut Moniales, ut parentum cupiditati gratificentur, rebusque suis consulant. Qui autem aliquam mulierem, seu Virginem, seu Viduam, vi, aut metu cogentur ad ingrediendum Monasterium, vel ad suscipiendum habitum cujuscumque Religionis, vel ad emittendum Professionem: quique consilium, vel favorem dederint, quique scientes eam non sponte ingredi Monasterium, aut habitum suscipere, aut Professionem emittere, quovis modo eidem adui, vel praesentiam, vel consensum, vel auctoritatem interposuerint, sacra Synodus Tridentina Decreto Anathemati subjungitur, cujuscumque conditionis fuerint, tam Clerici, quam Laici, Saeculares, vel Regulares etiam qualiter dignitate fulgentes.

Hanc Morales Christianæ Regulam, in cuius explicatione vestramur, iterum explicat S. Th. 2. 2. q. 89. art. 9. Inducentes alios ad Religionem (inquit) non solum non peccant, sed magnum premium merentur. Dicitur enim Jacobi ultimo: Qui converti fecerit peccatorem ab errore vite suæ, salvabitur anima eius a morte, & operiet multitudinem peccatorum. Et Danielis XII. dicitur: Qui ad justitiam erudunt plurimos, etiam quasi stellæ in perpetuas æternitates. Pollet,

De Voto Religionis.

De Voto Religionis.

De Voto Religionis.

De Voto Religionis.

De Voto Religionis.

De Voto Religionis.

De Voto Religionis.

tamen contingere circa hujusmodi inductionem triplex inordinatio. Primo quidem, si violenter aliquis alium ad Religionem cogat. Secundo, si quis simulatione alium ad Religionem trahat invidiosus datus. Nec tamen ad hoc pertinet, si aliquis pauperi necessaria subministrat in saeculo nutriendus, cum ad Religionem; vel si sine pacto aliqua munuscula tribuat ad familiaritatem captandam. Tertio si mendaciam ad alliciat. Imminet enim hic inductio periculum, ne cum se deceptum inveniret, retrocedat, & sic fiat novissima hominis illius peiora prioribus, ut dicitur Lucae 11.

REGULA X.

Qui Voto, vel Juramento adultæ aetatis, sponteque emisso, ad Statum Religiosum amplectendum se Jobstrinxerint, illum amplecti, seu Monasterium ingredi, ac Religiosum Habitum suscipere tenentur.

Ita docet S. Thomas, eodem Quodlib. quæst. 5. art. 2. Dicere (inquit) quod illi, qui voto, vel juramento voto obligati ad intrandum Religionem, non teneantur intrare, est manifeste hæreticum. Quicumque enim dicit non esse peccatum id, quod est contra præceptum Dei, hæreticus judicatur: sicut hæreticus judicatur, quicumque dicit, quod fornicatio simplex non sit peccatum mortale, est enim contra hoc præceptum, Non moechaberis, ut Sancti exponunt. Sunt autem excellentiora præcepta primæ tabule, quæ ordiuntur ad dilectionem Dei, quam præcepta secundæ tabule, quæ ordinantur ad dilectionem proximi; unde quicumque dicit, quod sine peccato præteriti possit liquid perire ad præcepta primæ tabule, est manifeste hæreticus: cum autem impletio voti pertinet ad latram, manifestum est, quod quicumque dicit Votum non esse implendum, loquitur contra primum præceptum primæ tabule, quod est de cultu latris s. Dei exhibendo. Qui vero dicit, Juramentum non esse implendum, loquitur contra secundum præceptum primæ tabule: unde quicumque dicit, quod ille, qui est obligatus voto, vel juramento ad intrandum Religionem, potest absque peccato in saeculo remanere, est manifeste hæreticus; si tamen in hoc perniciter perseveret. Est autem hæreticus illa inter errores Vigilantii damnata, quam S. Hieron. Libro adversus illum edito sic rellit: "Quod autem asserit, eos melius facere, qui vivunt rebus suis, & quietam vitam fructus possessionum pauperibus dividunt, quam illos, qui possessionibus vendendis simul omnia largiuntur, non a me est, sed a Domino respondebitur." Si vis esse perfectus, vade, & vende omnia, que habes, & da pauperibus, & veni sequere me. "Ite, quem tu laudas, secundus, aut tertius, gradus est, quem & nos recipimus, dummodo sciamus prima secundus, & tertius præferenda."

REGULA XI.

Peccatoribus Religiosa via Professionem impare, ac Penitentiam imponere non licet: ad id tamen via genus istos invitare, & adhortari, licitum, ac laudabile est.

Hanc Regulam tradit S. Th. Quodlib. 3. q. 5. art. 3. Maxime, inquit, utile est peccatoribus, ut ad Religionem trahantur. Peccatoribus enim dicitur peccata necessaria ad salutem. Primo quidem, ut de peccatis præteritis Penitentiam agant: secundo, ut de cetero a peccatis abstinant; ad utrumque autem horum maxime operatur Religio. Primo enim status Religionis est status perfectæ Penitentia; & nulla satisfactio adeo quæritur potest Penitentia Religionis, qui se & sua totaliter Deo dant. Unde pro nullo peccato imponi potest homini pro Penitentia, ut Religionem intraret, & in commutatione satisfactio, quantumcumque gravis, consultationem Religionis ingressus, ut patet 33. q. 2. c. Admonere, ubi Stephanus Papa quendam, qui uxorem interfecerat, inducit, ut ingrediatur Monasterium, & humiliter sub manu Abbatis cuncta observet, quæ sibi fuerint imperata; alioquin injungit ei gravissimam Penitentiam, si eligat in saeculo remanere. Similiter etiam ad vitanda peccata plurimum valet Religio, si quis in saeculo commorans rebus Mundi non allicetur. Unde manifestum est, quod non peccat, sed laudandi sunt, qui peccatores ad Religionem trahunt. Nam & Dominus de seipso dicit, Non veni vocare justos, sed peccatores ad Penitentiam. Et Mattheam Publicanum ad statum perfectionis vocavit. Omnis status Christi actio nostra est instructio: Ergo enim & nos, peccatores ad vitam Religiosæ Professionem hortari possumus, ac debemus.

REGULA XII.

Lethalis peccati reus est, qui aliquem Juramento adstringit, ne vitam Religiosam proficiatur, aut ab ingressu Monasterii, ac Religiosæ vite Professione, postis debitis circumstantiis, faciendam prohibet, vel avertit.

Hanc Morales Christianæ Regulam tradit S. Th. Christus. Lib. 3. adversus Vituperatores Vita Monastica, cap. 19. parentes reprehendens, qui filios a Religiosæ vite professione avertunt, & vitam faculari implicant. Et si (inquit) domi

removerent possibile esset non penitus corrumpi, & peire, sed vel inter extremam electionem forem numerari, ne se quidem supplicia evadere possent: cum & his, qui ad diligentiorem delectum vitam properant, impediuntur suffragia, & eos mundanis velis obligatos tenentur, qui ad calum evolare cupiunt, atque in auras vera libertatis elevari. Cum vero de extremis periculis imminens, quam tandem veniam, quam excusationem habebimus, qui non modo nostrorum peccatorum, sed eorum etiam, quæ postea sibi peccaverint, penam in nosmetipsos acerbissimas atrahimus? Neque enim eos ita puniuntur vi existimo pro his, qua deliquerint ad mundanos fluctus violenter attrahi, ut vos qui hanc invisi illis, & venientibus necessitatem imposuistis. Nam si ei, qui unum scandalizat, cum mala in mare precipitari expedit: qua tandem pena, qui cruciatus illis satis erunt, qui scivitiam tantam, & immanitatem in litteris propriis ostendunt? Neque dicere debetis, Cum videmus eos ad finem pervenire non posse, istud prohibuimus. Etiam hoc aperteissime novisset, nec esset ista fallax conjectura, ne sic quidem illum ad insipientem terrarum abduceret. Neque enim si quem cadere incipientem, anticipantes lapsum hujus præcipitemus: id nobis ad excusationem satis esset, sed ipsam hoc nos in primis condemnare. Ut quid enim tu non permisisti illius magis negligentiam vitam illam contingere, sed præveniens alterius peccatum vapuli, cuiusque in tuum caput congerit? Quin immo ne permittere quidem ut eam vitam contingeret, debebas. Cur enim non omnia fecisti, ne verus esset tui? Itaque idcirco maxima animadvertens dignus es, quod scilicet ruiturum. Qui enim vitam præcipit, non illum detinere, sed manum porrigere debuerat, si utique maximum ostendat, ut ei, qui ruiturus videbatur, fortiter persisteret, sive ille postea fortiter stare duraret, sive non. Nos enim cuncta partibus nostrarum munerum æque, atque implere convenit, etiam si nihil ex nostra diligentia, & studio fuerint lucrati: ut non jam adversus nos Deus sententiam ferat, sed adversus illos. Quod & ipse cum, qui talentis accepit nihil operatus fuerat, criminatus dicitur. Oportebat te pecuniam meam deponere ad numularios, & ego veniens cum fenore exegissent illum. Oportebat vigilaris ista monita denit, ut cruciatus, quos ille comminatus est, effugere possimus. Neque enim sane Deum cum hominibus iudicari speramus, qui ubique salutis florum reos paratos constituit. Nam si, qui pecuniam deponere neglexit, tanta securitate puniret: quid ille patitur, qui deponere volentibus impedire non sinit? Non solum enim si ad Mundi strepitum filii vestra consilio devolari fuerint, sed et si fortiter impetum trahunt, monitione occupantur: eadem vobis supplicia sunt constituta. Sicut enim, qui ad Philosophiam hortari pergit, sive ille persudat, sive non, perfectam consequitur, intelligiturque mercedem: omne enim, quod erat sui muneris, implet: ita & qui aliquem perdere voluerit, sive illum laeserit, sive non laeserit, eadem animadvertens punietur: & hic enim cuncta, qua potuit, fecit. Itaque est nihil valuerit ad delectandum, ac pervertentes fortes filiorum animos, hujus tamen iniquissimi contractus reatus penam dabit, quantas, si id quod cupiebat, exproposito illos accepisset.

Ab Angelico Doctore hæc Regula confirmatur loco mox indicato, art. 4. in actibus humanis (inquit) non est aliquid simpliciter iudicandum licitum, vel illicitum, propter id, quod accidit in aliquo particulari casu, sed propter id, quod est, ut in pluribus. Contingit autem in aliquo casu, quod absque peccato aliquis potest adstringere aliquem juramento ad hoc, quod Religionem non intrat, puta, si esset matrimonium ligatus, & vellet absque consensu uxoris Religionem intrare, vel in casibus similibus. Simpliciter autem loquendo inducere aliquem ad jurandum quod Religionem non intrat, grave est peccatum. Si enim aliquis vellet Religionem intrare, & immineret opportunitas temporis, & omnes circumstantia convenienter, graviter peccaret, qui eum ab ingressu Religionis prohiberet. Unde Dominus Matth. 23. ait: Vae vobis Scribis & Phariseis, hypocritæ, quia clauditis Regnum celorum ante homines: vos enim non intratis, nec introeuntis sinitis intrare. Cum autem aliquis facit aliquem jurare, quod Religionem non intrabit, implet eum quantum in se est, ab ingressu Religionis secundum quodcumque tempus, & secundum quodcumque circumstantiam opportunitas quia in universali includuntur omnia particularia, unde manifestum est, quod graviter peccat.

Præterea: Professum intranti Religionem a Sp. Sancto est, ut habetur Causa 19. q. n. Can. Duas: Sed resistere Spiritui Sancto est grave peccatum, de quo Stephanus reprehendit Judæos, Actuum 7. dicens: Vos semper Spirit. Sancto resististis: Ergo ille, qui aliquem juramento adstringit ad non intrandum Religionem, graviter peccat. Hinc Sacra Synodus Tridentina Sess. 25. c. 18. Anathemati subjicit eos, qui sanctam virginum, vel aliorum mulierum voluntatem vel accipiendi, vel Post amittendi quovis modo sine justa causa impedierint. Qui vero alterum ab ingressu, vel Professione Religionis avocet ex justa causa, non peccat: nempe si conjugium consummatum Matrimonio vellet Monasticam vitam amplecti sine consensu conjugii: si quis non videtur a Deo vocatus, & ad hoc vitam institutum idoneus: si in Monasterio, quo vult recipi, non fuerit Regularis Disciplina: si Republica, vel parentum necessitas postulet, ut in Saeculo maneat.

Nat. Alex. Theol. Tom. II.

De Voto Religionis.

Sed nec alicui jurare licet, se nunquam Religiosam vitam amplecturum, aut votum castitatis emitturum: & hujusmodi juramenta non solum illicita, sed & irrita sunt, ut docet ibidem S. Th. objectioni respondens: Quævis (inquit) licitum sit ab aliquo bono opere abstinere, tamen illicitum est, vel sibi, vel alii impedimentum apponere, quo minus in illud bonum opus procedere possit: sicut licitum est non dare elemosynam huic pauperi, illicitum tamen est, si vel alium juramento adstringere ad hoc, quod alicui elemosynam non detur. Cujus ratio est, quia prætermittere actum qui tunc potest aliquid ab actu virtutum, non obligat ad semper, sed impedimentum boni operis directe virtuti contrariatur: & ideo cadit sub prohibitione præcepti negativi, quod obligat ad semper: unde omnia talia juramenta sunt illicita, nec sunt observanda: & illi, qui hoc jurant, jurando perjuri sunt, quia juramentum hominem obligare non potest contra libertatem Dei & Proximi. Unde quamvis licitum sit alicui Religionem non intrare, illicitum tamen est impedimentum juramenti apponere sibi, vel alii: est enim contra perfectionem vite, & contra consilium Christi.

REGULA XIII.

Qui vi, fraude, dolo, metu, qui virum constantem commovere possit, aliquem ab ingressu Monasterii, ac Religiosæ vite Professione revocavit, impedimentum, qua appositum, revocare debet, & Monasterium dampnum, quod inde patitur, compensare ad arbitrium viri prudentis.

Graviter enim contra justitiam peccavit, injuriam intulit tam personæ, quam Monasterio, eoque causa proxima damnorum hinc emergentium, non secus, ac ille, qui vi, aut dolo spoliaret Ecclesiam bonis ad eam verimiliter accessuris. Ad compensationem tunc tenetur secundum estimationem, & judicium viri prudentis sicut ille, qui iniuste impedit, ne Præbenda detur digno, consulens, quod non detur, antequam sit firmatum, quod ei datur, tenetur ad aliquam compensationem, penam conditionibus personarum, & negotii, ut docet S. Th. 2. 2. q. 62. art. 2. Qui & generalem hæc Regulam tradit art. 4. Si quis damnificet aliquem impediendo, ne adificetur quod erat in via habendum, tenetur aliquam compensationem facere secundum conditionem personarum, & negotiorum. Ad compensationem autem illam necesse non est, ut ipse Monasterium ingrediatur, Vitamque Religiosam proficiatur: sed vel alium æquedivonem opportunitate data, servatitque debitis circumstantiis, inviture debet, atque adducere, ut in eodem Ordine, ac Monasterio se Deo devoteat, vel fundationem aliquam, elemosynam, vel officium illatum dampnum compensare, si homini, quem ab habitu religio susceptione, aut Professione aduxit, reditum suadere non valet.

REGULA XIV.

Qui Religiosam vitam professus est in Monasterio, ubi Regula strictior observantia non viget, ad id duntaxat vita genus se obligare volens, quod ibi agitur: nihilominus tenetur ea, qua substantiam Regula, seu Vita præcipua spectant, ad amissam observare. Ad alia vero Observantia non obligatur, quando Superiorum dissimulatione relaxata Disciplina toleratur in his, qua Regula, vel Constitutiones non præcipiunt.

Votum enim solenne Religionis positum in Professio. De Voto Religionis. ne Regulæ a Sede Apostolica approbat: Sedes autem Apostolica nusquam approbat, immo nec tolerat Discipline Regularis relaxationem, quoad ea, que trahunt votorum observantiam spectant: Quia abdicatio proprietatis, sicut & custodia castitatis adeo est annexa Regula Monachali, ut contra eam nec Summus Pontifex possit licentiam indulgere: ut declarat Innoc. III. c. Cum ad Monasterium, Extr. De Statu Monachorum: Idemque confirmat Sacra Synodus Tridentina Sess. 25. De Regularibus, c. 1. Sancta Synodus præcipit, ut omnes Regulares tam viri, quam mulieres, ad Regula, quam professi sunt, præscriptum vitam instituant, & component, atque imprimi, qua ad sua Professiois perfectionem, ut obedientia, paupertatis, & castitatis, & si qua alia sunt alieque Regula, & Ordinis peculiaris vota, & præcepta, ad eorum respectivè essentiam, nec non ad communem vitam observent: omniisque cura, & diligentia a Superioribus adhibeatur tam in Capitulis Generalibus, & Provincialibus, quam in eorum Visitacionibus, qua suis temporibus facere non præmittant, ut ab illis non recedatur: cum computum sit, ab eis non posse ea, qua ad substantiam Regularis Vita pertinent, relaxari: si enim illa, qua bases sunt, & fundamenta totius Regularis Discipline exacte non fuerint conservata: totum cornu adificium necesse est.

Idem confirmat S. Th. in 4. Sententiarum, dist. 38. q. 1. art. 2. quæstionibus 1. in Responione ad quintam Objectionem: Qui interpretatum votum fecit, ad tria vota Religionis principalia in omni casu tenetur: sed ad alia observantia,

viis, quarum transgressio ex dissimulatione Prælatorum induci- tur, qui dum videntes non corrigunt, indulgere videntur, non videtur obligari: & præcipue si sit simplex, qui talia discernere sufficienter nesciat.

REGULA XV.

Moniales, quæ Professionem Religiosam emisissent in Monasteriis, in quibus Clausuram non servabatur, nec olim fuerat observata, ad eam suscipiendam, & religiose servandam tenentur, cum ab Episcopis, aliisque Superioribus legitimis imperantur, & imponitur: in lethali, alioquin peccati reatum incurrant.

Hæc Regula nititur Constitutione Bonifacii VIII. quæ incipit Periculoso, in Sexto, Tit. 16. Præsentis (inquit) Constitutionis perpetuo irrefragabiliter valitura, sancimus, ut singulis Moniales presentes, atque futuras, cuiuscumque Religionis sint vel Ordinis, in quibuslibet mundi partibus existentes, sub perpetua in suis Monasteriis debere de cetero permanere Clausuram: ita quod nullarum Religionum tacite vel expresse professæ, sit vel esse valeat, quacumque ratione, vel causa, (nisi forte tanto, & tali morbo evidentè eorum aliquam laborare constaret, quod non posset cum aliis aliquo gravi periculo, seu scandalo commorari.) Monasteria ipsa deinceps egrediendi facultas: nullique aliquatenus inhonestæ personæ, nec etiam honestæ, (nisi rationalis, & manifesta causa existat, ac de illius, ad quem pertinuerit, speciali licentia) ingressus, vel accessus pateat ad eandem, ut sic a publicis, & mundanis conspectibus separata, omnino servare Deo valeant liberius, & laesivendi opportunitate sublata, eidem corda sua, & corpora in omni sanctissima diligentius custodire. Et quoniam parum esset condere Jura, nisi essent, quæ executioni debita demandarent, Patriarchis, Primatibus Archiepiscopis, & Episcopis universis districtè in virtute sanctæ obedientiæ sub obsequio divini iudicii, & interminatione maledictionis aeternæ precipiendo mandamus, quatenus eorum quilibet in Civitate, ac Diocesi propria, in Monasterium Monialium sibi ordinario Jure subiectis, sua, in eis vero, quæ ad Romanam immediatè spectant Ecclesiam, sedis Apostolicæ auctoritate: Abbates vero, & alii tam exempti, quam non exempti Prælati Ecclesiarum, Monasteriorum, & Ordinum quorumcumque in Monasteriis hujusmodi subiectis, de Clausura convenienti, nisi non est, ipsorum Monasteriorum expensis, & fidelium elemosynis, quas ad hoc procurare diligentius faciendæ, & de ipsis Monialibus includendis, quamprimum commode poterunt, providere procurant, si divina, & nostra indignationis voluerint acrimonia evitare, contradiutores, atque rebelles per Consuram Ecclesiasticam, appellatione postposita, compescendo: invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

Hanc Bonifacii VIII. Constitutionem confirmat Concilium Tridentinum Sess. 25. De Regularibus, c. 5. Bonifacii VIII. Constitutio (inquit) quæ incipit, Periculoso, renovans Sancti Synodus, universis Episcopis, sub obsequio divini iudicii, & interminatione maledictionis aeternæ precipit, ut in omnibus Monasteriis subiectis, ordinariis, in aliis vero Sedis Apostolicæ auctoritate, Clausuram Monialium, ubi violata fuerit, diligenter restitui, & ubi in violata est, conservari maxime procurant: inobedientes, atque Contradiutores per Censuras Ecclesiasticas, aliasque penas, quacumque appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis. Quod auxilium ut præbeatur, omnes Christianos Principes hortatur Sancta Synodus, & sub Excommunicationis pena, ipsos factis incurrendam, omnibus Magistratibus secularibus injungit. Nemini autem Sanctimonialium licet post Professionem exire e Monasterio, etiam ad breve tempus, quocumque prætextu, nisi ex aliqua legitima causa, ab Episcopo approbanda, indultis quibusque, & Privilegiis non obstantibus. Ingressi autem intra septa Monasterii nemini liceat, cuiuscumque generis, aut conditionis, sexus, vel ætatis fuerit, sine Episcopi, vel Superioris licentia in scriptis obtenta, sub Excommunicationis pena ipsos factis incurrendam. Dare autem tantum Episcopus, vel Superior licentiam debet in casibus necessariis.

Eandem Regulam confirmat Pius V. Pontifex Sanctissimus Constitutione duplici; prima, quæ incipit, Circa Pastoralis, data die 29. Maii anno 1566. altera, quæ incipit, Decreti, & honestari, data die prima Februarii anni 1570. & Gregor. XIII. Constitutione, quæ incipit, Deo sacris, data die 30. Decembris anni 1572. Concilia Provincialia, quæ secundum Concilium Tridentinum Decretum, & Pontificias Constitutiones non laudatas Clausuræ observantiam Monialibus imperantur, recense minime opus est. Rothomagensis anno 1581. sub Cardinali Borbonio Archiepiscopo celebratum dubium illud Summo Pontifici Gregorio XIII. proposuit: Circa Decretum de Clausura Monialium, sunt, quæ ex fundamentis dicuntur liberum sibi relinquere exitum, & introitum Monasterii: alia prætextant se non emisisse votum Clausuræ, nec unquam ingressuras Monasterium, si audivissent ullam fuisse Clausuræ obligationem: pleræque minantur se potius reverti ad seculum, quam patiuntur eandem Clausuram, & per parentes nobiles necem etiam Episcopis intendant, si ausi

fuerint ingressum prohibere. In his perplexitatibus supplicatur quid agendum, maxime ubi cœtur, ne per Clausuram aliquid deterius contingat, & Magistratus secularis non adjuvet. Respondit Pontifex. Executioni demandantur Decreta Concilii Tridentini, & Bulla Summorum Pontificum, quibus sublata sunt omnia privilegia, & fundationes.

REGULA XVI.

Qui dubitat, an votum emisisset, illud implere tenetur.

Hanc Regulam approbat S. Th. in 4. Sententiarum, dist. 38. qu. 1. art. 2. quæstionem. 1. in Responsione ad sextam Objectionem: Si autem dubitet, inquit, quomodo se in votum habuerit, debet tutiorem viam eligere, ne se discrimini committat. Sed tamen de hujusmodi votis, etiam si sint in materia reservata, dispensare potest Episcopus: sola enim Votacerta, & indubitata in materia reservata Summi Pontificis dispensatione indigent.

REGULA XVII.

Qui dubitat, an alius aliquo voto a se facto repugnet, ab illo tenetur abstinere, atque lethali peccat.

Exponit enim se sciens volens periculo peccati mortalis; Qui autem amat periculum, in illo perdit. Idque S. Antoninus confirmat P. 2. Tit. 11. c. 2. §. 10. Existens, inquit, in dubio an transgrediar votum, & per consequens peccet mortali, tenetur se tenere in tuto, ut scilicet votum non transgrediar. Unde qui certa jura non videt, & dubitat an illa observare possit sine periculo gravis infirmitatis, tenetur illa protrahere in aliam diem, vel in alia pietatis opera commutare auctoritate Superioris (inquit idem S. Archiepiscopus).

REGULA XVIII.

Religiosa Professio tam virorum, quam mulierum ante decimum seximum ætatis annum expletum, & annum Probationis pariter continuam pariterque completam facta, irrita est.

Ita statuit Concil. Trident. Sessio 25. De Regularibus, cap. 15. Idemque Regia Constitutione Blesis edita a. 28. sancimus est. Unde si, vel pueræ desint horæ ad anni complementum, quamvis ultima dies anni decimi sexti, si vix anni Probationis illuxerit, nulla erit Professio, ut a Sacra Concilii Congregatione non semel responsum, & a Rotæ Romanæ judicatum referat Reganus in cap. Ad nostram, Tit. De Regularibus in 2. P. Lib. 3. Decretalium. Eademque Sacra Congregatio rogata, an Novitius, qui e Monasterio exierat, ut alii Ordini se manciparet, ac desub tantum horis in alio Conventu moratus fuerat, statimque facti penitentis reverfus fuerat, novum annum Probationis inciperet & ex- plere teneretur; respondit, Teneri ad eod. die, quo rediit, in favorem enim tam Religiosi Ordinis, quam Novitii ce- dit, ut anni complementum omni ex parte requiratur, nimirum ut Ordo Religiosus probet moris Novitii, hic vero austeritatem, sive observantiam Religiosi Ordinis. Favor (in- quam) est Novitii, ut deliberandi libertas, seque jure Mono- nastico eligendi daret ad ultimum usque temporis articulum, quod Sacris Canonibus præscriptum est. Favor etiam est Re- ligiosorum Ordinum, quorum interese spontaneum habere Mi- litem, quoque solidò anno deliberantes, firmo proposito illis tandem se devoteant: Ne quis ætatem aut non sit contentus eo, quod venit aut ratum non habet, quod elegit, ut dicitur Canone Monasterii, Causa 19. q. 3. ex S. Greg. Ut enim habeat cap. Non solum, Tit. De Regularibus, in Sex- to; Decet, & expedit, ut conscientia puritatis non desit iudicium rationis: ne unde spiritualis profectus quaritur, salu- tis dispensium suscipiantur.

Et si vero S. Pius IV. Privilegio Dominicani Monialibus indulgum sit ut Novitias in mortis articulo constitutas ad Professionem admittant, modo legitime sint ætatis, nondum completo Probationis anno; ut habeat in Diplomate, quod incipit, Summi Sacerdotis cura: atque sic Prælati Indulgenc- tias, aliasque gratias spirituales consequantur: illud tamen indultum a Gregorio XIII. ad terminos Juris communis re- dactum est, Constitutione quæ incipit, In tanta: ac proinde si Novitia sic protella convalescat, non censetur ali- gata Religioni, nisi completo Probationis anno sollempni- ter Professionem rursus emittat.

REGULA XIX.

Vota simplicia ante pubertatis annos emissæ irrita sunt, nisi rationis usus pubertatis præcesserit, parenteque, vel tuto- res promiserint, aut certe de voto certiores facti, non re- pugnaverint.

Ut enim docet S. Th. 2. 2. q. 88. art. 9. votum simplex effectivam habet ex deliberatione animi, quæ voto se obli- gare intendit. Quod autem talis obligatio robur non habeat, dupliciter potest contingere: uno quidem modo propter defectum rationis, sicut patet in furiosis, & amensibus, qui se voto non

possunt obligare ad aliquid, dum sunt in furia, vel amen- tia: alio modo, quia ille, qui vocat, est alterius potestati sub- jectus. Et ipsa duo concurrant in pueris ante annos pubertatis, quia & parvitas rationis defectiva, ut in pluribus: & sum- marumque sub cura parentum, vel tutorum, qui sunt eis loco parentum. Et ideo eorum vota ex duplici causa robur non ha- bent. Contingit tamen propter naturam dispositionem, quæ le- gitur humanam non subducitur, ut in aliquibus, licet paucis, ac- celerari rationis usum, qui ob hoc dicitur deli capaces. Nec tamen propter hoc in aliquo eximuntur a cura parentum, quæ subiacet legi humana, respectu ad id, quod frequentius accidit. Est ergo dicendum, quod si puer, vel puella ante pu- bertatis annos nudum habeat usum rationis, nullo modo potest ad aliquid se voto obligare. Si vero ante pubertatis annos atti- gere usum rationis, potest quidem, quantum in ipso est, se obli- gare: sed votum ejus potest irritari per parentes, quorum cu- ram tenentur adhibere. Quantumque tempus sit deli capax, ante annos pubertatis non potest obligari voto sollempni Religioni, propter Ecclesiæ Statutum, quod respectu id, quod in pluribus accidit. Post annos autem pubertatis possunt jam se voto Religioni obligare, vel simpliciter, vel sollempni, ab quo voluntate parentum: non tamen sollempni ante annum 16. ex Concilio Tridentini Decreto.

Id confirmatur ex Canone Firma, Causa 20. qu. 1. qui ex S. Basilii scriptis est: Firma autem tunc erit Professio vir- giniana; ex quo adulta ætas esse caperet, & ea, quæ solte apra Nuptiis deputari, ac perfecta.

REGULA XX.

Vota sine plena libertate, ac deliberatione facta, nulla- tenus obligant, sed penitus irrita sunt.

Nititur hæc Regula non solum ipsa definitione Voti, quod est deliberata promissio, sed Castellæ III. Responsio, c. Cum simus, Ext. De Regularibus. Homo quidam obulerat se Monasterio cum bonis suis, & filio impubere: sed filius Monasterii vita petens, cum ad annos pubertatis perven- nisset, e Monasterio exivit, paternaque bona postulavit. Rogatus Pontifex quid factum esset, respondit: Si dicitur per ad annos pubertatis pervenerit, & Habitum retinere voluerit Monachicum: si ad hoc induci nequiverit, non est ullatenus compellendus: quia tunc liberum sibi erit cum dimittere, & bona paternæ, quæ ipsi ex sue- cessione prætorum, postulare.

Id confirmat Innoc. III. c. Sicut tenor, sub eodem Tit. Si, inquit, eodem tempore, quo Sacerdos laico presentium, po- situs contra motum alterius, indatus fuit Habitum Monachali, cum alienatus non sentiat, ac per hoc non valet anferre, cum denuntiatis ab observatione Monasterii Or- dinis absolutum, nisi postquam mentis sui factus est com- pos, spontanea voluntate Professionem fecerit Monachalem, Quocirca Concilium Trid. Sess. 25. De Regularibus, c. 17. Libertatis Professionem virginum Deo dicendarum proficiens, statuit, ac decrevit, ut si puella, quæ Habitum Regulari- suscipere voluerit, major duodecim annis sit, non ante eum suscipiat, nec postea ipsa vel alio Professionem emittat, quam exploraverit Episcopus, vel eo absente, vel impedito, ejus Vicarius, aut aliquis eorum sumptibus ab eis deputa- tus, virginis voluntatem diligenter, ac coactè, an seducta sit, an legit, quid agat: & si voluntas ejus pia, ac li- bera cognita fuerit, habueritque conditiones requisitas iux- ta Monasterii illius, & Ordinis Regulam, nec non Mona- sterium fuerit idoneum, libere ei prosteri licent.

Quamvis porro Canonibus quibusdam sancitum sit, ut quæri a Parentibus Monasterio oblata, & Religioso habitu induti, in eo perseverent, ipsique reditus ad seculum inter- dicantur, ut constat ex Canone 48. Concilii Toletani 4. ex Canone 55. eisdem, & ex Conc. Toletano 10. Canone 6. subintelligenda tamen est in illis Canonibus condi- tio, si nimirum pueri illi adulta ætate paternæ devotioni consentiam præbuerint, & Professionem vite religiose libere fecerint. Quomodo consentium & in his, quos voluntas pa- trum a prius infancie annis Clero mancipaverat, ex Ec- clesiæ Disciplinæ expetito fuisse, constat ex Conc. To- letano secundum Canone primo. Eandemque disciplinam quoad Sacram Virginum Professionem præscriptæ S. Basilii, E- pistole ad Amphibolium c. 18. Hinc S. Laspuellas, quæ fa- cepto virginitatis habitu Nuptias elegerint, ita demum vio- lati voti reus pronuntiat, si non coactè parentum imperio, sed spontaneo iudicio virginitatis proposuit, atque habitum susceperunt. Idem confirmat Synodus Habita ad Eugenium II. Pontificem Max. Canone 22. & relata Canone Sicut, Causa 20. qu. 2. Sicut, inquit, qui Monasteria elegerunt, a Mona- sterio, quæ non permittuntur: ita hi, qui invitati sine iusta occasione causa sunt intromissi, nisi volentes, non teneantur: quia quod non debent, non observant. Ideoque tales conside- randi sunt magis peccata committere, quam plangere; sicut in Decreto Sanctissimi Leonis Papa manifestissime continetur.

Idem confirmatur ex S. Sigisfraco, quod Alexandri III. Responsum est, Ext. De Regularibus, quo minorum quatuor- decim annis (quæ tunc ætas erat Professioni Religio- sæ Ecclesiæ constituta) a Voto Professionis absolutum pro- Nut. Alex. Theol. Tom. II.

nuntiat, nisi major factus, Professionem a se prius factam, ratam habuerit.

Et Clement. III. c. Cum virum, sub eodem Titulo, roga- tus utram ea, quæ infra discretionis annos a parentibus Mono- nasterio tradita, habitum Religionis induens, benedictionem accepit: & exiens postmodum se cuidam Militi copulavit, ad Monasterium redire cogatur: Respondet, quod Cum iux- ta Concilii Toletani censuram, Monachum aut patrem de- votio, aut propria Professio faciat: quicquid horum fuerit allegatum, tenet, revertendi ad seculum aditu penitus interdicto. Non enim videtur illa Monastica Professio a se posse jugum excutere, cum eam non constet evidentè contraxisse, cum benedictionem accepit, quam non nisi in ætate discretionis recipiunt, quæ velantur, præsertim si rati habitatione secuta; (est eam quandoque contradixisse constituit,) quod ante gestum fuerat, roboratur. Nec obliquitur, quod de Prædecessoris nostri Leonis Papa Con- stitutione per contrarium sensum sumitur: ut puella, quæ coactè parentum imperio virginitatis habitum susceperat, ipsum possent sine prævaricatione deservere: cum de ea re- cte possit intelligi, quæ in ætate nubili nescitur constituta. Tunc enim, quia liberum habet arbitrium in electione propo- sitionis, sequi parentum non cogitur voluntatem.

REGULA XXI.

Vota ex metu a causa extrinseca, & libera illato, atque in vicium constantem cadente facta, ipso iure irrita sunt, si metus ad extorquendum votum incussus fuerit.

Ubique enim requiritur liber consensus, non valet adus, si metus intercesserit: in voto autem liber consen- sus necessarius est, cum res sit consilii, non præcepti: Un- de Alexander III. c. Perlatum, Ext. De vii, quæ vi, me- trisve causa sunt; de muliere quadam, quæ metu mortis a Militibus ex mariti imperio inferendæ Velum sulceperat, viroque defuncto de Monasterio egressa alteri nupterit, hunc in modum respondet: Si legitime probatum fuerit, non timore mortis prædictam mulierem Religionem intrasse, aut, quod fecit, postmodum ratum habuisse, ipsam ad Monasterium re- verti, & habitum depositum rursus sumere Censura Ecclesiastica com- pellatur. Hanc exceptionem addidi: si metus ad extorquen- dum votum incussus fuerit; alius enim non infuit in vo- tum, nec libertatem consensus impedit. Unde si quis, ut evadat ultimum supplicium ob conscientiam scelerum com- missorum, aut mortem sibi timens ab inimicis, Religiosam Professionem emittat, rata ejus Professio est, nisi aliud ob- stiterit, quamvis alias Professionem emittatur non fuisset, ut olim declaravit Sacra Congreg. Concilii, teste Fagnano in c. Si quis, Tit. De Regularibus, l. 3. Decretalium. Si vero metus a causa naturali, vel interna fuerit incussus, nemi- ne ex morbo, vel tempestate, vel ex confidatione criminis, quæ quis committit; vota ex hujusmodi metu facta nihilominus rata sunt, quia libertatem non tollit. Idque con- firmat Innoc. III. c. Sicut nobis, Ext. De Regularibus, & transfactibus ad Religionem, cujus hæc sunt verba: Quilam Clericum cum agilitudine nimia laboraret, quasi de morte sa- curus, & de recuperanda sanitate desperans, habitum Cano- nicorum Regularium petiit, & accepit: sed nec ad Ecclē- siam transiit, nec bonis suis nisi cessavit, videns, & reverentibus Episcopo, & Canonice a quibus Habitum susce- perat Regularem. . . Fraternalitatis tuæ respondemus: Quod si regularem habitum se postulante suscipit, & ad obser- vationem Religionis Canonice sua se Professione ligavit, ad resumendum habitum Ecclesiasticum est distinctione cogendus.

REGULA XXII.

Monachi, & Moniales, quorum Professio nulla est propter vim, aut metum, aut præter ætatis legitime defectum, aut quia professi fuerunt contra formam Decretorum Clementis VIII. & Urbani VIII. in Conventibus ad recipiendos Novitios non assignatis, seu Probationis annum non egerant in domibus, in quibus viget Regularis Observantia, & Novitiatu con- stitutus est, Regularem Habitum dimittere non possunt, nisi conscientia, nisi servata forma in Concilio Tridentino præ- scripta, & infra quinquennium a die Professionis reclama- verint.

In foro enim conscientie, & sub mortalis peccati restu De Regula, obligat lex illa a Sacra Synodo Tridentina lata Sess. 25. rium profes- De Regularibus c. 19. Quicumque Regulariter præstant, se sione, & vo- per vim, & metum ingressum esse Religionem, aut etiam di- cat, ante ætatem debitam professum fuisse, aut quid simile, velique habitum dimittere quacumque de causa, aut etiam cum habitu discedere sine licentia Superiorum, non audiant, nisi intra quinquennium eorum a die Professionis, & tunc non aliter, nisi causas, quas præponderet, deduxerit eorum Su- periore suo, & Ordinario. Quod si contra habitum sponte dimi- serit, nullatenus ad allegandam quancumque causam admitti- tatur: sed ad Monasterium redire cogatur, & tanquam Apo- stata puniatur, interim vero nullo privilegio sua Religioni- juretur. Cujus quidem legis finis pax est, & obedientia in Monasteriis, & Ordinibus Religiosis conservanda, Cum enim

est irritando, quia nemini facit injuriam, qui utitur iura suo, nec illa votum emittendo, cum fuerit inefficax a principi...

De voti dispensatione. Et infra in posteris (inquit) live in his, quae iure dantur...

REGULA XXXIII.

Votum de Dispensatione Voti non petenda impendens est, nec semper obligat votivum.

Materia enim voti non solum debet esse licita, sed etiam utilis ad salutem: sed nunc petere dispensationem non est semper utile ad salutem...

ARTICULUS XIII.

De Peccatis Religioni oppositis.

Quatuor praefertim peccata Religioni opponuntur, scilicet Superstitio, Sacrilegium, Impietas, & Tentatio Dei.

Superstitio est vitium Religioni oppositum secundum excessum ut definit S. Th. 2. 2. q. 92. art. 1. Non quia inquit plus exhibet cultum divinum...

veratione Sacerdotum, & in Concilio Teid. lancium est, venerantur, ut Fidelium venerationi exponunt, circumstant...

Idolatria est Superstitio, qua cultus soli Deo debetur ei, qui non est Deus, exhibetur, live Idolis, five quibuslibet creaturis...

De Superstitio. Septima, Aeromantia, cum illis in aere apparere facit. Octava, Pyromantia, cum in igne.

Quatuor sunt species Superstitutionis, scilicet Vari Dei cultus indubitan, aut superflua, Idolatria, Divinatio, & Vana observatio.

contra Superstitiosos, qui scilicet exterius principalem curam impendant. Ad cultum superstitium pertinet, si in Ecclesiasticis Officiis certus numerus cererorum, vel orationum...

Idolatria est Superstitio, qua cultus soli Deo debetur ei, qui non est Deus, exhibetur, live Idolis, five quibuslibet creaturis...

De Superstitio. Septima, Aeromantia, cum illis in aere apparere facit. Octava, Pyromantia, cum in igne.

Quatuor sunt species Superstitutionis, scilicet Vari Dei cultus indubitan, aut superflua, Idolatria, Divinatio, & Vana observatio.

Superstitio est vitium Religioni oppositum secundum excessum ut definit S. Th. 2. 2. q. 92. art. 1. Non quia inquit plus exhibet cultum divinum...

cto in aquam projecto proveniunt; five ex quibusdam sphaerulis scriptis, vel non scriptis in occulto repositis, dum Superstitiose observatur, quam quis accipiat, vel etiam ex...

De Superstitio. Septima, Aeromantia, cum illis in aere apparere facit. Octava, Pyromantia, cum in igne.

Quatuor sunt species Superstitutionis, scilicet Vari Dei cultus indubitan, aut superflua, Idolatria, Divinatio, & Vana observatio.

Superstitio est vitium Religioni oppositum secundum excessum ut definit S. Th. 2. 2. q. 92. art. 1. Non quia inquit plus exhibet cultum divinum...

Superstitio est vitium Religioni oppositum secundum excessum ut definit S. Th. 2. 2. q. 92. art. 1. Non quia inquit plus exhibet cultum divinum...

Superstitio est vitium Religioni oppositum secundum excessum ut definit S. Th. 2. 2. q. 92. art. 1. Non quia inquit plus exhibet cultum divinum...

De Superstitio.

Idolatria.

Divinatio.

Vari divini cultus.

De Superstitio.

De Superstitio.

Cultus Superstitiosus.

S. Aug. Ep. 30. ad Galatas.

Tob. 7. Galenus, lib. 20. Simplic. Medicum. De Superstitio.

Magia Mathematica, quae & Tamaturgia nuncupatur quibusdam, per se bona est, & licita, ut omnes artes per se sunt bonae, sed per accidens fit illicita.

De Superstitio.

De Superstitio.